

แบบฝึกหัดเรื่องความเป็นหน่วยประกอบ (constituency)

2209521 วากยสัมพันธ์

พลรวี ประเสริฐสม (ponrawee.pra@gmail.com)

Under CC License 3.0 (BY-NC-SA)

1 การทดสอบหน่วยประกอบ

บิลองทดสอบความเป็นหน่วยประกอบของ *โต๊ะของบี* ในประโยค *หนังสืออยู่บนโต๊ะของบี* ดังนี้

- (1) a. หนังสืออยู่บนโต๊ะของบี
- b. * โต๊ะของบีหนังสืออยู่บน

พิจารณาข้อมูลใน (1) แล้วสรุปว่า *โต๊ะของบี* ไม่ใช่หน่วยประกอบในประโยค (1a) บีสรูปได้ถูกต้องหรือไม่ เพราะอะไร

2 ความกำกวมทางโครงสร้าง (structural ambiguity)

1. ให้นิสิตยกตัวอย่างประโยคภาษาไทยหรือภาษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ที่มีความกำกวมทางโครงสร้างมา 1 ประโยค โดยใช้ตัวอย่างจากที่พบในอินเทอร์เน็ต หรือคิดเองก็ได้ และบอกความหมายที่เป็นไปได้ทั้งหมดของประโยคนั้น ห้ามนิสิตใช้ประโยคตัวอย่างจากหนังสือเรียน หรือบทเรียนอื่นออนไลน์ใดๆ
2. วาดแผนภาพต้นไม้แสดงความกำกวมของประโยคที่ยกตัวอย่างมาสำหรับแต่ละความหมาย
3. ใช้แบบทดสอบหน่วยประกอบแสดงเพื่อสนับสนุนแผนภาพต้นไม้แต่ละต้น

นิสิตอาจพบว่ามีส่วนของประโยคที่นิสิตไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นหน่วยประกอบหรือไม่ ในกรณีนี้ให้นิสิตตัดสินใจวาดแผนภาพแบบใดแบบหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้และให้คำอธิบายประกอบ ทั้งนี้ทั้งนั้น แผนภาพจะต้องแสดงความแตกต่างทางหน่วยประกอบที่ทำให้ความหมายแตกต่างกัน และจะต้องมีการทดสอบหน่วยประกอบสำหรับส่วนนั้นๆ เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ของนิสิต

ถ้านิสิตเลือกใช้ภาษาที่ไม่ใช่ภาษาไทย ให้นิสิตเขียนคำแปลแบบรายคำของแต่ละคำในประโยคมาด้วย

3 ความเป็นหน่วยประกอบในภาษาวาร์ลปรี (Warlpiri)

ภาษาวาร์ลปรี (Warlpiri) เป็นภาษาชนพื้นเมืองในออสเตรเลีย มีผู้พูดประมาณ 3000 คน ให้นิสิตพิจารณาประโยคภาษาวาร์ลปรีต่อไปนี้ โดยถือว่าทุกประโยคมีความหมายเหมือน (2a) (ข้อมูลดัดแปลงจาก Bresnan et al., 2015)

- (2) a. kurdu-jarra-rlu ka-pala maliki wajilipi-nyi
เด็ก-DU-ERG PRS-3DU.SBJ สุนัข.ABS ไล่-NPST
'เด็กสองคนไล่สุนัข'
- b. kurdu-jarra-rlu ka-pala maliki wajilipi-nyi
- c. kurdu-jarra-rlu ka-pala wajilipi-nyi maliki

- d. maliki ka-pala kurdu-jarra-rlu wajilipi-nyi
- e. maliki ka-pala wajilipi-nyi kurdu-jarra-rlu
- f. wajilipi-nyi ka-pala kurdu-jarra-rlu maliki
- g. wajilipi-nyi ka-pala maliki kurdu-jarra-rlu

ERG, SBJ = บอกระธานของประโยค, DU = ทวิพจน์ (เหมือนพหูพจน์ แต่สำหรับจำนวนที่เป็นสอง), 3 = บุรุษที่ 3, ABS = บอกรกรรมของประโยค, NPST = บอกกาลว่าไม่ใช่อดีต (non-past tense), PRS = บอกกาลปัจจุบัน (present tense)

ประโยคอื่นๆ ที่มีคำเดียวกันอยู่ในประโยคนอกจากประโยคข้างต้น แต่ลำดับคำต่างออกไป เป็นประโยคที่แปลกสำหรับผู้พูดภาษาวาร์ลบริทั้งสิ้น

ให้นิสิตตอบคำถามต่อไปนี้ โดยพิจารณาจากข้อมูลที่กำหนดให้เท่านั้น

1. นิสิตคิดว่าภาษาวาร์ลบริมีหน่วยประกอบที่ใหญ่กว่าคำหรือไม่ ให้นิสิตตอบและให้เหตุผล พร้อมยกตัวอย่างจากข้อมูลประกอบ
2. นิสิตคิดว่าภาษาวาร์ลบริมีข้อจำกัดทางวากยสัมพันธ์ (การเรียงคำ และ/หรือการรวมกลุ่มคำ) หรือไม่ ถ้ามี คืออะไร ถ้าไม่มี อะไรทำให้นิสิตคิดว่าไม่มี

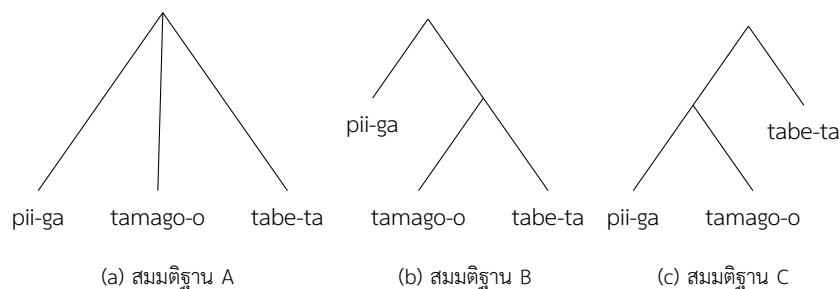
4 ความเป็นหน่วยประกอบในภาษาญี่ปุ่น

เอเป็นนักเรียนวิชาวากยสัมพันธ์ สนใจศึกษาวากยสัมพันธ์ประโยคภาษาญี่ปุ่น *pii-ga tamago-o tabe-ta* และพบข้อมูลภาษาญี่ปุ่นว่าประโยคใน (3) มีความหมายเหมือนกันทั้งสิ้น และการเรียงคำสามคำนี้แบบอื่นทำให้ประโยคแปลก

- (3) a. *pii-ga tamago-o tabe-ta*
 พี-NOM ไช้-ACC กิน-PST
 ‘พีกินไข่แล้ว’
 b. *tamago-o pii-ga tabe-ta*

NOM = กรรตุการก (nominative case) บ่งชี้ประธาน, ACC = กรรมาการก (accusative case) บ่งชี้กรรม, PST = บอกกาลอดีต (past tense)

เอเห็นข้อมูลข้างต้น และตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความเป็นหน่วยประกอบของประโยค *pii-ga tamago-o tabe-ta* ดังนี้

จากข้อมูลข้างต้น นิสิตสามารถสรุปได้หรือไม่ว่าสมมติฐานใดของเอถูกต้อง ถ้าได้ ให้นิสิตสรุปและเลือกสมมติฐาน พร้อมอธิบายโดยใช้ข้อมูลที่กำหนดให้ ถ้าไม่ได้ ให้นิสิตบอกว่า สมมติฐานใดที่เป็นไปได้บ้าง และต้องทำอะไรจึงจะรู้ว่าสมมติฐานใดถูกต้อง

บรรณานุกรม

Bresnan, J., Asudeh, A., Toivonen, I., & Wechsler, S. (2015). *Lexical-functional syntax*. Wiley.